

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Naša vsak četrtik in velja s poštno vred in v Mariboru — pošiljanjem na dem za celo leto 3 K, pol leta 2 K in za četrt leta 1 K. **Naročnina za Nemčijo 5 K, za druge izvenavstrijske države 6 K.** Kdor hoče sam ponj, plaša na leto samo 3 K. **Naročnina se pošilja na:** Upravištvu „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se dopošilja do odpovedi. — **Udaje „Katal. Zakonnega društva“** dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 10 vin. — **Uredništvo:** Koroska cesta št. 5, v sprejemni naročnino, inserate in reklamacije, cesta št. 5, vsprejema naročnino, inserate in reklamacije, — **Kopiristi se ne vračajo.** — Upravištvu: Koroska cesta št. 5, vsprejema naročnino, inserate in reklamacije, — **Upravištvu: Koroska cesta št. 5, vsprejema naročnino, inserate in reklamacije.** — **Na inserate se plačuje od enostopne pettivate za enkrat 15 vin.** za dvakrat 25 vin., za trikrat 35 vin. Za večkratne oglase primeren popust. Inserati se sprejemajo do srede jutraj. — **Na zaprete reklamacije se pošiljne proste.**

Današnja številka obsega 12 strani.

Vojaške olajšave.

Pri velikem pomanjkanju delavskih moči je našemu kmetu sploh zelo težko, kadar mu grede sinovi k vojakom. Posebno težko pa je, ako je sin, kateri mora k vojakom, edina podpora domači hiši. V takih slučajih iščejo stariši vsepovsodi pomoči, pri zakonitih pravicah, odvetnikih, okrajnih glavarjih in poslancih. Toda navadno brez vsega uspeha, razven če je oče res že umrl in je bil sin vojak edini sin. V vseh drugih slučajih so se vsi rešilni poskusi razbili ob trdih določilih sedaj veljavne brambne postave. Kakor znano, je predložila vlada poslanski zbornici načrt nove brambne postave. Sedaj se posvetuje o tem načrtu brambni odsek, v katerem zastopajo Slovence poslanci Pišek, Pogačnik in dr. Žitnik. Poznavajoč želje svojih volilcev, se naši poslanci posebno potegujejo za vojaške olajšave.

Poslanec Pišek je dne 6. maja v brambnem odseku določila glede vojaških olajšav v načrtu za brambni zakon presojal natančno in od vseh strani. Izvajal je približno tako-le:

V poštev pridejo glede vojaških olajšav predvsem le paragrafi 30, 31 in 32 nove brambne postave. Omenjene točke določajo olajšave za uvrščenje v nadomestno rezervo. Teh olajšav sta v načrtu dve vrsti, in sicer olajšave za posestnike posestev, in za take, ki vzdržujejo družine.

1. **Za posestnike posestev** — posestniki posestev se po načrtu nove postave smatra postavno poklicani dediči, če prevzame posestvo proti sporazumnemu izplačilu drugih dedičev. Olajšave je pa deležen lastnik posestev, ki posestvo tudi le tedaj, če so izpolnjeni gotovi pogoji. Ti pogoji so osebne in tudi stvarne značaja. Osebnega značaja tedaj, če vojaški novinec po poklicu sam obdeluje posestvo. Stvarni pogoj pa je izpolnjen, če je posestvo srednje velikosti; biti ne sme preveliko in ne premajhno. Merilo za določilo o velikosti posestva so dohodki, ki so potrebni za vzdrževanje družine, ki obsega 5 oseb. Če dohodek močno presega to mero, nima novinec več pravice do olajšave za uvrščenje v nadomestno rezervo, če tudi sam po poklicu obdeluje posestvo. To je zelo trda določba predloge, kateri se bomo ustavljali. Dolžnost vlade bi bila, da črta to določbo.

Zelo sitno določbo vsebuje točka 3 par. 30, ki določa, da se mora izkaz o olajšavi doprinesiti vsako leto. Ako bi se ta določba opustila, prihrani se mnogo dela ne samo novincem, ampak tudi oblastim. Vročitev prošnje za olajšave je vezana tudi na gotov rok. Olajšava se mora do časa nastopa dejanske službe ugotoviti. Če zamudi prošnjik ta rok neopravičeno, potem se uvrsti dotični še-le drugo leto v nadomestno rezervo.

Po par. 32 se bo de med nadomestno rezervo uvrstilo 4% letnih avstrijskih novincev, to je 4773 mož; 3653 jih odpade na splošno vojsko, 1120 pa na deželno brambo.

2. **Za kmečko prebivalstvo** pride v poštev tudi par. 31 te predloge, ki vsebuje olajšave za tiste, ki imajo skrbeti za družine. Olajšava obstoji v tem, da se dotični novinec uvrsti v nadomestno rezervo, a prositi morajo za to člani njegove družine. Novinec sam nima za olajšavo nobene pravice, ampak le tisti, katere on vzdržuje, to so stariši, bratje in sestre, ženi ali ožeta, dedeca itd., ki je nezmožen dela, ali pa ima samo mater. Nadalje pa mora dotični one, ki so zanj prosili, res dejanski vzdrževati.

Kot delanezmožne se smatrajo po načrtu osebe, ki so stare 65 let. Ta meja delanezmožnosti je previsoko nastavljena, kajti le redko se doseže dandanes ta starost. Mirno se lahko trdi, da je mnogi že s 60. letom delanezmožen; avstrijska vlada je že sama pri določilih glede upokojitve državnih uradnikov določila 60. leto pri določitvi delanezmožnosti. Če hoče biti pravična, bo de tudi v tem slučaju morala določiti 60. leto kot merilo za delanezmožnost.

To so v glavnem določila za uvrstitev v nadomestno rezervo. Določila, ki delajo zapreke olajšavi, so tako gosta, da bodo le redki slučajji, ko se bo prošnjam ugodilo. Danes, ko se čuti splošno in veliko pomanjkanje delavcev na deželi in vse biži iz dežele, je navezan kmetovalec pri obdelovanju posestva skoraj edino le na sebe in svoje. Zato pa bomo skrbeli,

da se slučajji, v katerih lahko nastopijo olajšave, pomnožijo in olahkočijo. Posebno želi kmečko ljudstvo, da se bo za kmečkoga sina, ki je pri gospodarstvu neobhodno potreben, dosegla olajšava za uvrstitev v nadomestno rezervo. Par. 31. brambne postave se mora v tem smislu izpremeniti.

S tem končam ter prosim, naj odsek moj predlog v podrobni razpravi podpira in sprejme moj dostavek k par. 31. Naša vlada naj skuša doseči v tem oziru z ogrsko vlado sporazum.

Politični ogled.

— **Državni zbor** si vendar ne upa začeti posvetovanja o zvišanju uradniških plač. Uradniki zahtevajo toliko, da bi jim morali vsako leto plačevati blizu 800 milijonov kron. Edini odkriti in poštenu nasprotniki zvišanja plač so slovenski poslanci. Liberalni listi sicer vsled tega kričijo, da so naši poslanci in njih stranke sovražniki uradnikov, toda to je zopet grdo zavijanje. Kdor je proti zvišanju uradniških plač, se ni proti uradnikom, vsaj po naši pameti ne, ki je, kakor splošno znano, bolj zdrava kakor liberalna. Zvišanje uradniških plač pomeni nove davke. Liberalci hočejo torej za ljudstvo nove davke! Zadnji teden je poslanska zbornica razpravljala o tem, kateremu ministristvu se naj odkažejo zadeve glede vodnih cest in obrtnih zadev. Stvar se je izročila nadaljnemu posvetovanju posebnemu odseku. Ta teden bodo seje v torek, sredo in petek. Razpravljalo se bo de o izseljevanju. Tudi slovenski poslanci bodo pri tej razpravi govorili. Več kot v javni seji se je delalo zadnji teden v odsekih. V brambnem odseku je govoril Pišek, v proračunskem odseku se je poverilo poročanje o parobrodnem društvu Ljodu dr. Koroscu, v draginjskem odseku je staval dr. Verstovšek različne predloge glede žitne kupčije na Ogrskem, o kupnih zadevah glede žita in moke ter o zadružništvu, v vinarskem odseku pa se je izročilo poročanje brezobrestnih posojil poslancu Brenčiču.

— **Hrvaško.** Vsled zadnjih dogodkov na Hrvaškem in vsled odločnega nastopa avstrijskih Jugoslovancev za pravice Hrvatov, so tudi Nemci uvideli važnost jugoslovanskega vprašanja in se izrekli za njega pravično rešitev; celo graški časopis „Tagespost“ je pisal za „trializem“, to je za združitev Jugoslovancev in za pošten narodni spozazum Nemcev z Jugoslovanci — Slovenci. Priznava, da je čisto nesmiselno početje Nemcev, ki hočejo Slovence ponemčiti. To se ne bo nikdar doseglo. Nemci naj se s Slovenci raje pošteno pobotajo. — Ban Čuvaj se dela na Hrvaškem nekako neomejenega gospodarja. Zapleniti je dal celo govor hrvaškega ministra Josipovića, ki je vsaj deloma obsojal sedanje krivično stanje na Hrvaškem. Na Čuvaja so postali radi tega mirnejši madžarski politiki hudi in zahtevajo, da naj odstopi, da bo nastal mir na Hrvaškem. Čuvaj je dne 10. t. m. odpotoval v Budimpešto. Govoril je s hrvaškim ministrom dr. pl. Josipovičem in ministrskim predsednikom Lukačem o političnem položaju na Hrvaškem. Nekateri politični krogi izražajo nado, da Čuvajev komisariat na Hrvaškem ne bo dolgotrajen. Splošno se smatra, da so dnevi Čuvajevе vlade šeti in da bo baron Skerlec imenovan za novega hrvaškega bana.

— **Ogrsko.** Ogrski državni zbor je sedaj odgođen, ker je Just izjavil, da bo naprej obstruiral. Sedaj se ministrski predsednik Lukač pogaja z opozicijo; toliko je že sedaj gotovo, da predloži vlada državnemu zboru obenem z brambno predlogo tudi spremembo volilne pravice. Gre se le za to, kakšna bo ta sprememba; vse pa kaže, da bo kmečko ljudstvo pri tem na vsak način prikrašano, ker hočejo dati le mestom splošno, tajno in direktno volilno pravico, deželi pa ne. Ali bo opozicija s tem zadovoljna? Hrvaškim odposlancem (delegatom) je Lukač izjavil, da kadar napravi red v ogrskem državnem zboru, bo skušal odpraviti sedanje razmere tudi na Hrvaškem. — V nedeljo, dne 12. maja, je sprejel cesar Lukača v Senbrunu. Lukač je poročal cesarju o političnem položaju na Ogrskem.

— **Bolgarski kralj pride na Dunaj.** Prve dni junija pride bolgarski kralj Ferdinand s svojo opisko in prestolonaslednikom Borisom na Dunaj na obisk cesarja Franc Josipa. Kralj ostane na Dunaju 2 dni in bo stanoval v cesarskem dvoru.

— **Balkanski vladarji.** Sestanek balkanskih kraljev se baje vrši v Sofiji ob priliki posvetitve nove cerkve v spomin ruskemu carju Aleksandru Osvoboditelju; navzoč bo tudi ruski car.

— **Vstaja v Makedoniji.** Iz Makedonije in Albanije prihajajo vesti o novi vstaji in novih nemirih. Prišlo je že do hudih spopadov med vstaši in turškimi vojniki. Vstaja se tam od dne do dne bolj širi. V Peči je vojaško sodišče ter je zasedeno celo mesto od vojaštva. V Istoku so se vršili boji med turškim vojaštvom in vstaši. Pri mestu Dibri je bil ljut boj med vstaši in turškim 49. pešpolkom. Polk je izgubil 100 mož. Po poročilih iz Peči se vstaško gibanje z bliskovito hitrostjo razširja po Severni Albaniji. Iz Skoplja je odšel en polk pehote v okraj Peči. Za Turke je ta vstaja tem usodepolnejša, ker se morajo vojskovati tudi v Tripolisu ter jim Lah dan za dnevom preži na Dardanele in evropske obmorske kraje.

— **Nemčija.** Dne 9. maja se je zaključila v pruskem deželnem zboru razprava o zakonu proti Poljakom. Socialni demokrat Borhard si je dovolil razne medklace ter so ostali opomini predsednika brezuspešni. Ko po trikratnem opominjanju ni prenehal z medklaci, ga je predsednik pozval, da naj zapusti dvorano. Tega Borhardt ni hotel storiti. Zaradi tega je prekinil predsednik sejo, poklical policijo 10 mož in enega častnika ter nato sejo zopet otvoril. Pozval je nato Borhardta zopet, da naj zapusti dvorano. Ker tega ni storil, je poklical častnika, ki je stopil k poslancu ter v imenu postave zahteval op njega, da se odstrani. Ko je pristopil častnik k Borhardtu, so začeli klicati socialni demokratje „hura“. Častnik je Borhardta trikrat pozval, naj zapusti dvorano. Borhardt pa je častnika opozoril, da stori zločin javnega nasilstva, če ga iztira iz dvorane. Ker se Borhardt po trikratnem opominu ni odstranil, je prišlo v dvorano 6 redarjev, ki so poslance odnesli. Čez četrt ure je Borhardt prišel zopet v zbornico. — Nemški poslanik v Londonu, grof Wolff-Meternich je moral odstopiti, ker o maročanski zadevi ni točno obvešal svoje vlade. Njegov naslednik bo baron Marschall, sedaj poslanik v Carigradu. — Nemški državni zbor je sprejel dne 14. maja vladno predlogo o pomnoženju vojaštva; obenem se je sprejela tudi resolucija, naperjena proti dvoboju med častniki. Častnik, ki se noče dvobojevati, naj se ne odpusti več iz armade, kakor se je to dozdaj gojilo.

— **Na Francoskem** so pri občinskih volitvah v mestih Marseille, Bordeaux, Lille, Versailles, Rouen, Brest in St. Kventin zmagali katoličani. Opaža se, da se hoče francosko ljudstvo polagoma otrestiti svobodomislernih liberalcev in socialistov, ki hočejo Francijo oropati krščanstva.

— **Italij.-turška vojska.** Lahki so 4. t. m., kakor smo že zadnjič poročali, zasedli v Egejskem morju otok Rodos in brez velikega boja tudi njegovo glavno mesto enakega imena ter izkrcali 16.000 vojakov. Turški vojniki in prostovoljci so se umaknili na višave in v gozde, od kod delajo Lahom enake sitnosti, kakor njih tovariši v Tripolisu. Lahki nameravajo baje zasesti še mnogo drugih otokov in tako prenesti težišče vojne na morje, ker v Tripolisu ne morejo nič opraviti. Iz Tripolisa so zadnji čas poslali veliko vojakov domov v Italijo, ali pa na ladje za izkrcanje na otokih. V Tripolisu so bili Lahki pri Homsu zopet tepeni in so imeli 40 mrtvih. Iz Smirne so izgnali Turki vse laške podanike, izzvati so le redovniki. Turki so v Tripolisu sedaj tudi dobili letalne stroje in bodo tako še bolj kos Italijanom. Listi poročajo, da je carigradski nemški poslanik izdelal predlog za mir; po tem predlogu bi dobila Italija tripoliško obrežje, notranja dežela in dve pristanišči bi pa ostali Turčiji. — Dardanele so zopet odprte, a predpisi za ladje, ki hočejo skozi, so zelo strogi. Voziti se bo smelo le po dnevu od 8. ure zjutraj do 6. ure zvečer. Vsak dan bo moglo peljati skozi Dardanele le 60 ladij. Turki obstreljujejo tudi tuje ladje. V luki v Smirni so potopili s streljarnik družbe „Arhipelagos“ in „Steam-Kompani“; 80 oseb je utonilo. Pravijo pa tudi, da je zadel parnik ob mino. Italijani so na čuden način vjele turškega poveljnika otoka Rodos. Ker je italijanski admiral Ameglio izvedel, da je rodoski vali (poveljnik) zapustil otok ter pobegnil na otok Litos, je poslal tja torpedno ladjo „Ostro“ ter pozneje še torpedovko „Emanuele Filiberto“. Poveljnik „Ostra“ je šel z nekaj mornarji na suho, da začne pogajanja z valijem, da se uda. Vali Sabbi bej je prišel nato z dvema tajni-

koma in tremi spremljevalci na torpedni rušilec „Ostro“. Tudi turški komisar in voditelj carinskega urada sta bila prijeta. Mornarji so nato raseli Litos, med tem ko so se umaknile turške čete v gore. Admiral Viale je uredil okrog Rodosa redno službo križark, da prepreči, da bi dobili turški vojaki na Rodosu živila in strelivo. Turško vojaštvo je namreč hotelo tudi zapustiti otok na malih čolnih, kam pa so Italijani preprečili ter vzeli Turkom 30 jadrenic.

— **Vstaja v Mehiki.** Listi poročajo, da je general Aubert trčil pri mestu Kanon z vstaškimi četami skupaj. Vnel se je hud boj, pri katerem je Aubert poginjal vstaje v beg. Vstaši so pustili na bojišču okoli 100 mrtvecev.

Razne novice.

* Godovi prihodnjega tedna:

- 19. nedelja: Celestin, papež.
- 20. ponedeljek: Bernardin, spoznavalec.
- 21. torek: Feliks Kant,
- 22. sredo: Helena, devica.
- 23. četrtek: Deziderij, škof.
- 24. petek: Marija Dev. pomočnica kristjanov.
- 25. sobota: Urban I., papež.

* **Visoki obiski.** Nečavno je obiskal prevzvišene gospoda knezoškofa c. kr. dvorni svetovalec in namestnijski podpredsednik štajerski, Karl baron Myrbach plem. Rheinfeld, pretečeno nedeljo, dne 12. maja, pa ces. kralj. namestnik dalmatinski, Marius grof Attems.

* **Osebnost.** Hugon Robič, sin slovenskega deželne odbornika g. Robiča, bo prihodnjo soboto, dne 18. t. m., na graškem vseučilišču promoviran za doktorja vsega zdravilstva po „sub auspiciis imperatoris“. Čestitamo!

* **Iz pošte.** Za poštnega oficijanta na Prager-skem je imenovan poštni odpravnik Franc Krajnc.

* **Iz šole.** Na 3razredni ljudski šoli na Bregu pri Ptuju se razpisuje mesto učitelja. Prošnje do 1. junija na tamošnji krajni šolski svet. — Mesto načelnika je razpisano na trirazredni ljudski šoli na Polenškaku. Sola je v III. plačilnem razredu. Prošnje do 15. junija.

* **Odlikovan slovenski skladatelj.** Cesar je podelil veleč. g. o. Hugolinu Sattnerju iz reda oo. frančiškanov, slavnemu slovenskemu skladatelju, viteški križec Franc Jožefovega reda.

* **Dvorni župnik** škof dr. Lovro Mayer je dne 13. t. m. na Dunaju umrl. Rojen je bil leta 1828 kot sin kmečkih starišev. Pokojnik je bil spovednik našega cesarja od leta 1868.

* **Za brate Hrvate.** V ljubljanskem občinskem svetu so pristaši naše S. L. S. predlagali, naj izreče mestni svet udanost od bana Čuvaja in Madžarov zatiranih bratov Hrvatov. Predlog je bil enoglasno sprejet. Liberalcem ni bil ta predlog po volji in so nekaj sitnarili z nekim dostavkom, ki pa nima pomena. Liberalci imajo slovansko vzajemnost samo na jeziku in jo poznajo samo pri polnih čašah.

* **Posnemajmo!** Po vseh trafikah in papirnih trgovinah dobiš nemški listov cele kupe. Tudi „Stajerca“ in liberalno časnikarsko gnolobo dobiš v tobakarnah in raznih trgovinah vsak čas na razpolago. Naše liste: „Slov. Gospodarja“, „Stražo“, „Naš Dom“ in „Slovenca“ dobiš malokje napredaj. Dandanes, ko sega staro in mlado po berilu, je sveta dolžnost vsakega poštenega Slovenca, da posreduje v svojem kraju, da bi se „Slovenski Gospodar“ prodajal tudi v trafikah in trgovinah. Sveto apostolsko delo je, širiti pošteno časopisje!

* **Veselo priznanje.** Nemški vojaški strokovni listi izjavljajo na podlagi zdravstvenih zapisov vojskega stanu, da so slovenski fantje izmed vseh avstrijskih najbolj zdravi. Slovenskih fantov najmanj zboli, najhitreje ozdravijo in daje primeroma naš narod cesarju največ vojakov; nekaj več kot en milijon nas je, pa nosi blizu 70.000 slovenskih mladeničev vojaško suknjo. Ta dejstva dokazujejo, kako je naš slovenski rod čvrst in trden. To je veliko več vredno, kakor če bi imeli bogve kako slavno zgodovino za seboj. Če ima človek zdravje, mu ni treba nobene stvari biti žal razun greha, tako tudi za ves narod ni dragocenejša stvar, kakor je zdravje, ki je izvor moči in temelj za bodočnost. Kljub svoji slabosti naš narod na Boga ne pozablja, in v tem tiči njegova moč. Naša vernost pospešuje našo vstrajnost, nas uči potrpljenja, nas varuje kvarnih vplivov pogubljenega sveta. Vse to ohranja sveda tudi naše telesno zdravje. Naša organizacija imej vedno ta namen, mlado slovensko kri ohranjati zdravo, ne pustiti, da se otruje! Varujmo ljudstvo nevere, ne dajmo, da bi začelo hoditi po drugačnih potih, kakor je dozdaj hodilo, ohranimo, kar imamo. Naj pride, karkoli hoče, naj se naše razmere še tako izpremenijo, naj se izvrše kakoršnekolikoli politične izpremembe na jugu, naj se ves svet presuče okoli nas, mi Slovenci ostanimo zvesti kakor skala svojim načelom. Mi hočemo biti in ostati pobožen narod, zdravo ljudstvo, pošteno in značajno. Orli, mladeniči naši, oznanjujte povsod in vselej te misli, pa nas bodo tuji in domačini upoštevali!

* **Podjetnim Slovincem!** V narodno zelo ogroženem trgu nekje ob slovenski narodni meji je napredaj večje posestvo pod zelo ugodnimi pogoji. To posestvo obstoji iz lepe, prtilične hiše, v kateri se lahko radi velikih in primernih prostorov otvori tudi gostilna, iz mlina z velikim prometom, žage ter stop. Cena za vse skupaj znaša okrog 100.000 kron, od katerih pa bo potreba izplačati v gotovini k večjemu 20 do 30.000 kron, ostala kupnina pa ostane vknjižena.

Za slovensko stvar bo velikanskega pomena, ako pride to posestvo v narodne roke. Pojasnila daje Slovenska Straža v Ljubljani.

* **40 let kuharica** pri eni in isti gospej. Dandanes je pač redek slučaj, da bi posli vstrajali 40 let v eni in isti službi. Vse časti in hvale je torej vredna Gera Stuhc, ki je od 10. maja 1872 do danes nepretrgoma kuharica pri spoštovani gospej soprogi našega rojaka g. Lubeca v Gradcu. Gera je rojena v Dobu pri Ljutomeru, je vstopila pri omenjeni gospej v službo v Radgoni, z njo se preselila v Gratwein, v Ljubljano in slednjič v Gradec. Se je čvrsta, čita marljivo slovenske liste in upajmo, da bo še mnogo let čitala ter pridno in dobro kuhala.

* **Stavbinski delavci** na Spodnjem Štajerskem, pozor! Prosi se nas za objavo sledečih vrst: Nemški graški stavbeni podjetniki zopet poskušajo, privabiti naše spodnještajerske delavstvo v Gradec, kjer pa nimajo dela za toliko ljudi. Prigodilo se je zopet večjemu številu stavbinskih delavcev, da so šli iskat dela v Gradec, pa ga niso dobili in so morali odriniti peš od tam v domovino, ker so žalibog vse svoje borne prihranke porabili le-tam za potrebni živež. Kako prijetno je to, ko moramo Spodnještajerci prosjati kruh med potjo, od Grada v domovino, si lahko vsakdo predstavi. Opozorjamo torej naše domače delavce, naj raje ostanejo doma in si pri poljedelstvu prislužijo vsaj nekaj, pred vsem si pa ne napravijo po nepotrebnem svoje prihranjene groše.

* **„Betalen se štir“?** Tako je vprašal holandski kralj svojega ministra, ki ga je prišel vprašat za svet, kaj naj počne z redovniki, ki so pribežali s Portugalskega na Holandsko. Ko je minister kralja zagotovil, da ti redovniki redno plačujejo dačo (štir), ga je kralj še vprašal: „Imajo li kaj jesti?“ In ko je minister pritrdil, da se mu zdijo imoviti, ker imajo dovolj živeža, mu reče kralj: „Tedad jih pustite, da se pri nas naselijo, kolikor se jih hoče.“ Tako holandski kralj! — Zato ni čudno, da je francoska redovna družina odgovorila slovenskemu graščaku, ki je ponudil svoj grad na prodaj, da gre raje na Holandsko, kakor pa na Avstrijsko.

* **Za 16 milijonov** več davkov je prejela letos naša država že v prvem četrtletju, kot lani. Direktnih davkov se je plačalo za 6 milijonov, indirektnih (razne doklade) pa 5 milijonov, carina je vrgla tudi 5 milijonov kron več kot lani. Indirektnih davkov se je radi tega več plačalo, ker je uporaba raznih ljudskih potrebščin vedno večja. Večji colninski dohodki pa se pripisujejo večjemu uvozu tujega blaga in razvoju naše industrije in veletrgovine. Tudi pristojbine so nesle državi več kot prejšnje leto.

* **Povodnji.** Velikanske povodnji so bile pretečeni teden na Tirolskem, Vorarlberskem in Solnograškem ter zahodno-severnem Koroškem. Deževalo je neprenehoma 40 ur; vse reke in potoki so silno narasli in prestopili bregove. Mnogo mostov in cest je porušeni, polja upustošena. Na pomoč so poslali vojake. Tudi nekaj ljudi in mnogo živine je našlo smrt v deročih valovih. — Na južnem Bavarskem so velike povodnji; ponekod je prekinjen železniški promet.

* **Velika vročina.** V nedeljo, dne 12. in v ponedeljek, dne 13. t. m., je nastala ne samo v naših krajih, ampak tudi po severnih deželah, velika vročina. V Pragi je bilo v nedeljo v senci 30stopinj toplote. Kot posledek nenavadne vročine bodo zopet nove povodnji v gorskih krajih, ker se je začel sneg na planinah močno taliti. Tudi iz Francoskega, Nemčije in Belgije se poroča o neznosni vročini. Ledeni možje so se izneverili.

* **Novice s svetovnega trga.** Židje razumejo izrabiti vsako malenkost, da uplivajo na cene blagu. Pred kakimi 14 dnevi so židovski listi naznanjali, da je napravil mraz na ozimni, posebno na pšenici, v žitornih krajih „ogromno“ škodo. Cene so židovski trgovci z žitom takoj dvignili. Sedaj pa se je dokazalo, da so bile te vesti popolnoma neresnične. Mraz ni nobeni žitni vrsti popolnoma nič škodoval. Židje so vpili v svojih listih le radi tega o škodi po mrazu, da so delali mastne dobičke. — Kartel lastnikov tovarn za železo je sklenil povišati cene železu. Novo povišanje se začne s 1. julijem. — Tudi poper se bo podražil. Listi poročajo, da je uvoz popra iz otoka Java, kjer se pridelava največ te kuhinjske dišave, zelo padel. Cena se bo zvišala za 5 do 10%. — Prijatelji, ce kave bo gotovo zanimalo, če navedemo, koliko kave se porabi na leto po svetu. Na celem svetu se porabi letno 21 milijonov 197.700 meterskih stotov kave ali 17 milijonov 684.000 vreč. V posameznih državah se porabi sledeča množina kave: Severna Amerika 8.000.000, Nemčija 3.650.000, Francija 2.275.000, Avstrija 1.100.000, Nizozemsko 760.000, Belgija 625.000, Švedsko 670.000, Norveško 270.000, Dansko 295.000, Italija 456.000, Rusija 480.000, Švica 212.000, Angleško 266.000, Špansko 248.000, Portugalsko 70.000, Turčija 290.000, Grško 35.000, Rumunija 52.000, Bolgarija 30.200, Srbija 18.000, Egipt in Severna Afrika 190 tisoč, Kap 325.000, Indija 100.000, Kanada 110.000, Pacifik in Kalifornija 300.000, La Plata 270.000, Avstralija 100.000 met. stotov.

* **Denar cenejši.** Listi poročajo, da so sklenili veliki denarni zavodi, n. pr. banki na Angleškem, v Nemčiji in na Francoskem, znižati obrestno mero za ¼ in celo ½ za posojila in vloge. Avstrijsko-ogrske banke (velike hranilnice) bodo tudi najbrž znižale obrestno mero. Razmere na svetovnem denarnem trgu se bodo v toliko izpremenile, da bo denarna stiska, ki je bila opažati zadnja leta, ponehala.

* **Vojaški nabori.** Od raznih strani nas povprašujejo naši mladi prijatelji, ki morajo letos k naboru, kdaj in kje se bodo letos vršili za posamezne o-

kraje nabori. Danes še ne moremo dati točnega odgovora, ker državni zbor še ni rešil brambne postave, od katere je tudi več ali manj odvisno, kdaj se bodo vršili nabori in kako visoko bo število letošnjih novincev. Priobčili pa bomo vse ob pravem času.

Čenjenim naročnikom! 1. Kdor si »Slov. Gospodarja« po dopisnici naroči, a ne pošlje nič naročnine, dobi **od zdaj za naprej samo** dve številki »Slov. Gospodarja«; potem se mu pošiljanje lista brezpogojno ustavi. Naj se torej z naročilom ob enem pošlje tudi denar.

2. Tisti naročniki, ki se lista niso plačali **do konca leta 1911**, imajo pri današnji številki navitku križ, in sicer, kdor je še dolžan za četrt do pol leta 1911, ima na ovitku **en** velik križ; kdor je še dolžan za tri četrt leta, ima **dva** križa in kdor je dolžan za celo leto, ima **tri** križe. Križe smo naredili na ovitek samo še danes potem pa se list **brezpogojno vsakemu ustavi**.

3. Kdor nam dolguje morebiti čez eno leto naročnino, tistemu se list takoj ustavi.

4. Ako bi se komu list po krivici ustavil, naj ga reklamira takoj; reklamacije so poštne proste. Pri reklamaciji nam naj naznanijo, kdaj in pri kateri pošti so plačali naročnino. Mi imamo več poiznic, po katerih smo dobili denar, pa imena ni na položnicah, zato ne vemo, kdo nam je denar poslal.

Upravištvo „Slov. Gospodarja“.

Še nekaj o „Titaniku“, o ponesrečenih in rešenih.

Mesec je že potekel, odkar se je zgodila največja nesreča na morju, toda še vedno se zanima svet za podrobnosti te grozovite nesreče in za usodo ponesrečenih in rešenih. Preiskovalna komisija v Washingtonu je dognala krivdo parobrodne družbe, lastnice orjaškega „Titanika“, ki je skrb za varnost življenja puščala popolnoma v nemar. Družbin predsednik Ismay je sicer dal najimennitnejšim potnikom v I. razredu zadnji večer pred potopom sijajno večerjo, od katere se je še ohranil jedilni list, za rešilne čolne pa ni imel skrbi. Ne samo, da je bilo premalo rešilnih čolnov, tudi to se je pred komisijo dokazalo, da 4 rešilni čolni niso bili nameščeni na krovu, kakor je predpisano in kamor so drli preplašeni potniki, ampak na enem spodnjih krovov, kar pa je vedelo le malo potnikov. Pa še druge reči so se izvedele.

Ladje v bližini potapljačega se „Titanika“.

Nobena ladja ni prišla do „Titanika“, predno se je ta potopil. Prva ladja, ki je prišla na kraj nesreče, je bila „Karpatica“; pa je našla samo plavajoče čolne, iz katerih je rešila kakih 700 ljudi, orjak „Titanik“ je že ležal, potopljen na morskem dnu. Vzrok, da ni prišla nobena ladja pravočasno, je bil tudi v tem, da so s „Titanika“ drugim parnikom napačno javili mesto, kjer se je zgodila nesreča. Druge ladje, ki so dobile brezžičnim putem klice na pomoč, niso mogle vedeti, pri čem da so. Tako je izpovedal pred preiskovalno komisijo kapitan parnika „Mount Temple“, g. Thomas Moore, ki je izjavil, da ga je dne 15. aprila pol ure po polnoči vzbudil telegrafist ter mu naznanil, da je vlovil s „Titanika“ brezžično brzojavko s prošnjo za pomoč. Kapitan je šel takoj s častniki na krov ter ukazal z največjo hitrostjo pluti v po „Titaniku“ označeni smeri. A led ga je kmalu zadržal, in ko je prišel ob ¼5. uri v jutro na mesto nesreče, ni videl ne parnika ne kakih ostankov. Označba, kje se nahaja parnik, je bila torej napačna, razlike je bilo za 8 milj. Morda je prišla kaka druga ladja pravočasno na označeno, toda napačno mesto, kjer pa seveda o kakem parniku ni bilo nobenega sledu.

Nekatere ladje so se obnašale malo človekoljubno. Tako sta izpovedala Edward Clark in James Craig, dva potnika parnika „Saturnia“, da se je nahajal ta parnik samo 6 milj od „Titanika“, ko se je ta potopil. Parnik ni prišel na pomoč, ker ga je obdajal led. Ko je kapitan to videl, je dal znamenje, da se zopet vrne.

Še čudnejšo vlogo je igral parnik „Californian“. Ernst Hill, pomožni strojnik na tem parniku, je pred komisijo pod prisego izpovedal, da sta kapitan Lord in njegov telegrafist videla švigati rakete proti nebu, znamenje, da se nahaja ladja na morju v stiski. „Titanik“ ni mogel biti oddaljen več kot 10 milj, kajti zvečer so pluli v razdalji 4 do 5 milj mimo razsvetljenega parnika. Kapitan Lord pa na nikak način ni hotel priti na pomoč ter ni obrnil svoje ladje. Kapitan Lord je izjavil, da Hillovemu pričevanju ni prisoditi nobene vrednosti, priznal pa je, da je videl bele rakete, to pa da niso znamenja za pomoč.

Kako se je Slovenec Korun rešil s „Titanika“.

Na ponesrečeni ladji se je nahajalo, kakor je ugotovil newjorški avstrijsko-ogrski glavni konzulat, 63 avstrijskih podanikov. Ker so se skoraj vsi peljali v medkrovju, od koder je bilo rešenih le malo potnikov, se jih je rešilo samo 8. Od hrvaških potnikov se je rešila ena Hrvatica in dva Hrvata; povest rešenega Jalšavca prinašamo na današnji prilogi. Izmed Slovencev, ki so bili trije na ladji, se je potopil Janez Merkun iz Srednje Beke na Gorenjskem, njegov svaki Franje Korun iz Milj pri Kranju pa se je rešil s svojo hčerko Ano. Svojo rešitev popisuje tako-le: